

Aan de gemeenteraad van Maastricht

Dinsdag 31 januari, 2023

Betreft: bijdrage Buurtbalans startdocument Omgevingsvisie

Geachte raadsleden,

Hoewel er geen stadsronde of andere vorm van participatie voorzien is, willen wij u onze gedachten op inhoud en proces meegeven, vanuit onze kennis en eerdere ervaringen m.b.t. de totstandkoming van de eerste Omgevingsvisie. Goede procesafspraken zijn, ons inziens, van groot belang om tot een gedragen definitieve omgevingsvisie voor de stad te komen.

Inleidende inhoudelijke beschouwing

Vanuit Buurtbalans zijn wij ons bewust van het belang van de definitieve Omgevingsvisie voor de midden en lange termijn koers van de stad. Met name voor de aanwijzing van de overkoepelde elementen, die bepalend zijn voor de identiteit en het karakter van de stad en gelden als kader, als karkas, waarbinnen nieuwe ontwikkelingen kunnen plaatsvinden. Daarbij rekening houdend met bedreigingen en kansen voor de stad in een dynamisch tijdsgewricht, waarbij, als centrale thema voor de toekomst van onze middelgrote stad in Nederland en kleine stad in Europa, invulling wordt gegeven aan het begrip (ruimtelijke) kwaliteit en grenzen aan de groei, in plaats van aan kwantiteit.

Voor een bovengemiddelde duurzame ontwikkeling en een gezonde en veilige woon- en werkomgeving, met de nadruk op de levensvatbaarheid van de stad, moet de leefbaarheid voor de eigen inwoners, als voorwaarde voor een gezond draagvlak (en ook als voorwaarde voor een aangenaam verblijfsklimaat voor bezoekers en diegenen die tijdelijk in Maastricht woonachtig zijn), voorop staan.

Wij kennen, vanuit bovenstaande perspectief, in wisselwerking een parallel belang toe aan het bepalen van de richtinggevende ontwikkelingen per buurt, die vanuit een langetermijnperspectief (2040) invulling geven aan en vastgelegd worden in de omgevingsplannen als vervanging van de geldende, deels verouderde, bestemmingsplannen. Waarbij per buurt geanalyseerd wordt welke de specifieke elementen zijn, die de identiteit en levensvatbaarheid van die betreffende buurt bepalen en welke ontwikkelingen daartoe bijdragen in wisselwerking ook met de ontwikkeling van de stad als totaal. Dit sluit daarmee perfect aan op de gebiedsgerichte benadering die het college voorstaat op basis van het Coalitieakkoord.

Een bijzondere positie neemt het behoud van de identiteit en diversiteit van de historische binnenstad in. Bij uitstek is de binnenstad van Maastricht een plek van ontmoeting en vestigingsplaats van culturele, religieuze, economische, maatschappelijke en bestuurlijke functies, maar ook van substantiële bewoning en gekenmerkt door de aanwezigheid van bovengemiddeld kwaliteitsvolle gebouwen en openbare ruimten met de Maas als scharnier. Meer dan ooit is het blijven garanderen van een balans tussen deze functies en het tegengaan van overdruk, op het kwetsbare potentieel van de binnenstad, van belang.

Proces

Buurtbalans juicht het toe dat de stad aan de slag gaat met het opstellen van een Omgevingsvisie 2.0. Wij gaan ervan uit dat het participatieproces, dat hieraan gekoppeld wordt, beter zal verlopen dan bij de vigerende Omgevingsvisie, die in 2020 werd vastgesteld. In dat proces werd veel gepraat om niets te hoeven veranderen. De coalitie heeft participatie

nu immers hoog in het vaandel staan. Wij vertrouwen dan ook op een goed participatieproces. Met het oog op het bovenomschreven algemene kader, willen wij u de volgende uitgangspunten, zoals Buurtbalans die ziet, dringend adviseren:

1. Kies samen, met een discussie over de overkoepelende stadsbrede elementen, in een proces van schering en inslag, voor een Bottom-up-benadering. Laat op deze wijze de buurtplannen en agenda's (die ook opgesteld moeten worden vanuit het subsidiebeleid Buurtnetwerken) de nieuwe Omgevingsvisie voeden. Dit is pas echt van onderop mede vormgeven aan de eigen leefomgeving in samenhang met de stadsbrede kansen en bedreigingen en zal ook stimulerend werken voor inwoners om met hun eigen buurt aan de slag te gaan en zich daarvoor in te zetten. Niet losgeslagen van elkaar, maar elkaar versterkend op de verschillende schaalniveaus. U kunt daarbij ook eisen stellen aan de buurten aan welke voorwaarden de participatie moet voldoen. Dat niet alleen het bewonersperspectief van belang is, maar dat bij het opstellen ook de lokale bedrijven, instellingen en maatschappelijke organisaties betrokken moeten worden, zodat het een goede integrale visie is, waar de belangen goed zijn afgewogen.

2. Het uitgangspunt dat er gewerkt gaat worden met een Burgerberaad (via loting of anderszins ingevuld) benaderen wij niet defensief, maar dat mag nooit ter vervanging zijn van de onder 1 beschreven participatie en *Bottom-up* benadering vanuit de buurten of andere vormen van inspraak. Wij zijn benieuwd naar de randvoorwaarden, die daarbij gesteld worden. Diverse wijze van burgers betrekken kunnen elkaar aanvullen, maar er moet oog zijn voor het proces van Omgevingsvisie naar Omgevingsplan en de bedoelingen van de Omgevingswet, o.a. samenwerking tussen buurten en initiatiefnemers en een daaruit voortkomende facilitaire opstelling van de gemeente. Daarbij gaat het niet om individuele inzichten of belangen.

3. Stem bij de opstelling van de Omgevingsvisie af, met de overige gemeenten in Zuid-Limburg en aanpalende euregionale steden, welke rol Maastricht speelt in het geheel. Is zij vooral de woonstad, de kennisstad of de industriestad en welke samenhang is er, met name, op het gebied van milieu en mobiliteit?

4. Hou vast aan het uitgangspunt 'compacte stad in een weids landschap'. Dat is al lang de ingezette koers, die de stad geen windeieren heeft gelegd.

5. Agendeer het thema 'grenzen aan de groei' op het vlak van:

A. Het toerisme. Wat kan de stad aan?

B. De evenementen. Wat kan de stad aan?

Wij vinden dat de stad dit moet onderzoeken.

C. Bevolkingsgroei in combinatie met evenwichtige woonmogelijkheden voor alle doelgroepen, mede in relatie tot de onstuimige groei van de universiteit de laatste jaren. Wanneer blijft Maastricht een leefbare stad? Wat is de ideale schaalgrootte en wanneer duiken we daar onder of schieten we door?

D. Bekijk wat de stad aankan, integraal, voor wat betreft met name bovenstaande zaken. Een en ander met het oog op de bereikbaarheid van en in de stad, de (ervaren) drukte, de luchtkwaliteit, de verdringing van de reguliere woonvraag in relatie tot verkamering en splitsing, vakantieverhuur etc.

Met vriendelijke groet,
Het dagelijks bestuur van de stichting Buurtbalans
Chris Meys
Tonny Koppes
Wouter Mulder
Huub Smeets, adviseur
Pauline Tomlow